

Kinnitan.

7. juunil 1937.
J. LAIDONER,
kindralleitnant,
Sõjavägede Ülem-
juhataja

426.885

JE I § 217 juurde.

OHVITSERIMÕÕGA KANDMINE JA KÄSITSEMINE.

A. Üldised nõuded.

1. Mõõga pikkus peab olema kokkukõlas mõõgakandja kasvuga. Ohvitserimõök on normaal-pikkusega, kui selle hoidmisel seisangus „valvel“ (p. 8) mõõgatupe ots on kämbal-laiuselt maast lahti.

2. Mõõgaga tenistusse minekul tuleb mõök üle vaadata ja vajaduse korral korda seada. Ülevaatuse teostamisel tuleb silmas pidada järgmist:

- mõök ühes tupe ja kanderihmade me-tallosadega peab olema haljas-poleeri-tult puhas (roostest, määrdest jne.);
- mõõgaraud peab püsima tupes sellise pingega, et käepidemest tõstes ta tu-pest ei eralduks;
- vööle asetatud mõõga esimene kande-rihm peab olema sirge sel juhul, kui mõõka hoida horisontaalselt, vabalt alla-lastud vasakus käes; mõõga tagumine kanderihm kergesti pingutatuna peab võimaldama mõõga hoidmist otse oma ees seisangus „vabalt“ (p. 11).

3. Enne mõõgaga teenistusse minekut tuleb hoolega harjutada mõõga käsitlemisvõtteid nii iseseisvalt kui ka meeskonna (õppegrupi) koosseisus asjatundliku instruktori juhatusel.

Eriti tuleb silmas pidada ühtlase, väerika ja nügusa esinemise vajadust pidulikkudel juhtudel (SM § 112 ja 113).

4. Mõõga käsitemisvõtted koosnevad üksikutest taktliigutustest, tehetest, mis on vajalikud mõõga järk-järguliseks viimiseks ühest asendist teise.

Üksikud tehted (taktliigutused) sooritatakse äärmiselt kiirete liigutustega ja eraldatakse üksteisest hetkeliste pausidega; jõudes uude asendisse, mõök peab asetsema reeglipäraselt ja peatuma järsult.

5. Võtete täitmisel käskluste järgi tuleb hoiduda ennakusest, s. o. võtet (tehet) ei tohi alustada enne, kui käskleja juht vastava käsklusest on lõplikult häälendanud.

6. Püstolitupp *) asetatakse esinduslik-pidulikel juhtudel vabalt allalastud parema käsivarre (puusakondi) taha nii, et tupe esikülge kergesti puudutaks kätt tagantpoolt.

7. Tervitusvõtete üheaegse ja ühtlase täitmise saavutamiseks suure meeskonnaga aval väljakul on parimaks abinõuks sooritada tehteid käskleja üldjuhi järgi (temaga üheaegselt).

B. Mõõga kandmine.

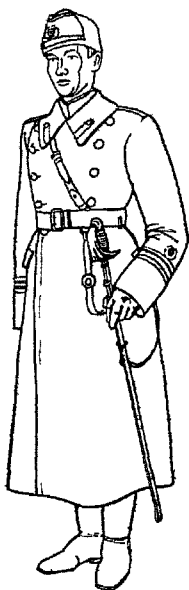
8. Võõle asetatud tupes mõõga põhihoidmisviis seisangus „Valvel“ (SM § 116—127 ettenähtud juhtudel jne.) on järgmine (joon. 1):

— vabalt allalastud vasak käsi haarab tuppe ülemise rihmarõnga alt esimese

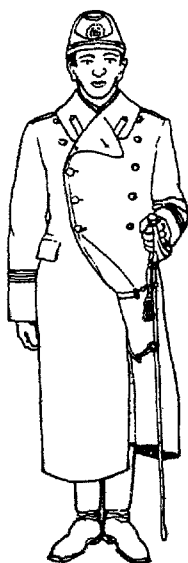
---

*) Tupes püstolit kantakse tavaliselt ainult rivis ja toimkonnas (nii mõõgaga kui ka mõõgata).

ja keskmise sõrmega väljaspoolt ja pöidlaga seespoolt; väikesõrm koos nimetissõrmega toetub tupe selg-ser-vale;

Joon. 1.

Joon. 2.

- mõõga käepide, käekaitsega ettepoole, asub käerandmest eespool;
  - tupe alumine ots (küljelt vaadatuna) on jalakanna kohal ja maast lahti, ole-nevalt mõõga pikkusest ja mõõgakandja kehakasvust (vt. p. 1);
  - parem käsi on vabalt alla lastud.
9. Mõõga kandmisel palitu all (joon. 2):
- vasak käsi haarab mõõka käepidemest

(käekaitse ettepoole), pöidlaga seespoolt ja sõrmedega väljaspoolt; mõõga käepideme otskääne toetub esimesele sõrmele;

- vasak käsi on küünarnukist kõverdatud ja hoitud nii, et mõõgapära asuks puusa kõrgusel ja et küünarnukk oleks tihedasti vastu puusa;
- vabalt rippuva (püstloodis) mõõga (tupe) ots on vasaku jalaninaga ühel joonel ja kämbla laiuse võrra sellest vaskul;
- palituhõlm on vabalt voldituna mõõga kanderihmade ja tupe selg-serva taga;
- parem käsi on vabalt alla lastud.

M ä r k u s. Seda hoidmisviisi võib kasutada ka seisangus „vabalt“ (väljaspool rivi), toetades soovikorral tupe otsa maha.

10. Esinemisel paljastatud peaga (parem käsi kindata).

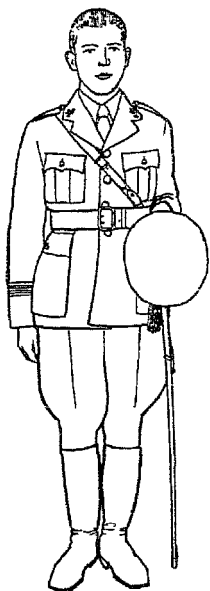
a) Suvimütsiga (joon. 3):

- mõõga hoidmine on üldiselt sama, nagu eelmises punktis (p. 9) kirjeldatud, kuid erinevusega, et mõõga käepidet haaravad ülalt osast ainult väike- ja nimetissõrm, kusjuures käepideme otskääne toetub väikesele sõrmele, et vabastada esimest ja keskmist sõrme ning põialt mütsi hoidmiseks;
- paremast käest võetud kinnas (ranne nõõbitud) on keeratud lapiti ümber mütsinoka; randme osa noka peal ja nõõp vastu nokka. Vasaku käe põial hoiab mütsinokka ühes kindaga kesk-

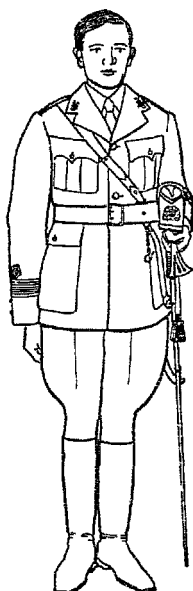
kohalt ja pealt; esimene ja keskmine sõrm toetavad mütsinokka (ühes kindla sõrmikosaga) altpoolt;

— eest vaadatuna asub mütsipõhi otse ettepoole, keskkohaga mõõgatera kohal.

b) **Talimütsiga** (joon. 4):

Joon. 3.

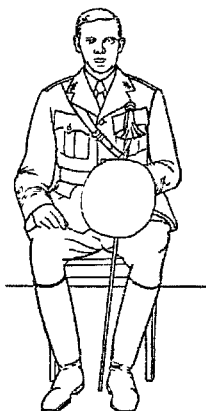
Joon. 4

— mõõga hoidmine nagu kirjeldatud p. 10 a;

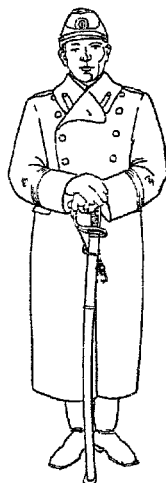
— müts on käes serviti, põhjaga üles- ja märgiga ettepoole; parema käe kinnas on keeratud lapiti ümber mütsi alumise serva keskkoha, randmega väljapoole (nagu suvimütsi juures);

— vasaku käe esimene ja keskmine sõrm haaravad mütsi kinda kohalt ja seespoolt, surudes seda vastu peopesa ja mütsi väljaspoolsel küljel asuvat ettepoole sirutatud (mütsi rihma peal) pöialt.

c) Istudes (joon. 5):

Joon. 5.

Joon. 6.

- mütsi (ühes kindaga) hoidmine nagu kirjeldatud p. 10 a ja b;
- jalakannad on umbes labajalalaiuselt ja põlved kahe labajala laiuselt lahus; sääred on (kõrvalt vaadatuna) püstloodis;
- mõök on peaaegu püstloodis ja teraga ettepoole; tupeots on toetatud jalakan-
dade vahele maha, tupe väliskülg on toetatud vastu vasakut reit;

— mõõka hoiavad vasaku käe väike- ja nimetissõrm ning pihupäkk ülalpoolt alumist kanderõngast; vasaku käe ranne toetub reiele.

M ä r k u s. Esinemisel paljastatud peaga, ilma mõõgata, hoitakse peakattet üldiselt samuti kui esinemisel mõõgaga, kuid vabalt allalastud (istudes: põlvele toetatud) vasakus käes; püsti seistes suvimütsi hoitakse põhjaga vasakule ja nokaga ülespoole; nokk ühes kindaga on pöidla (altpoolt) ja kõverdatud esimese sõrme nuka vahel.

11. Vööle asetatud tupes mõõga hoidmine seisangus „vabalt“ (joon. 6):

— mõök on otse oma ees püstloodis, tera paremale; tupeots toetub maha jalinade vahe keskkohal ja nendest umbes labajalalaiuselt eespool;

— pihud (parem vasaku peal) toetuvad käepideme otsale.

12. Harilikul liikumisel nii rivis kui ka väljaspool rivi (joon. 7):

— vabalt allalastud vasak käsi haarab mõõka rihmarõngaste vahekohalt, sõrmedega väljas- ja pöidlaga seespoolt;

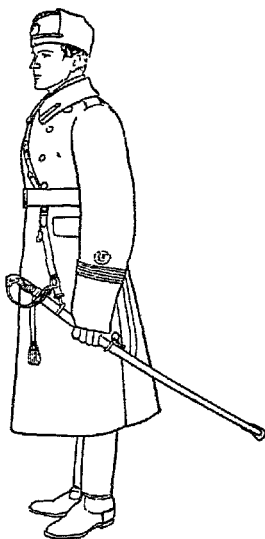
— mõõga käekaitse asub vasaku käe sõrmedest (kõrvalt vaadatuna) umbes kämbla laiuse võrra kõrgemal.

C. Mõõga käsitsemine.

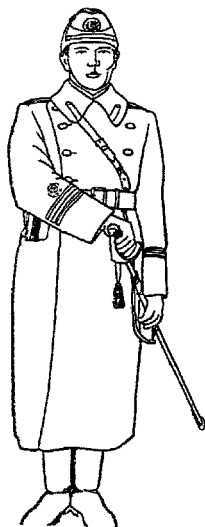
13. „TERVITUSEKS — VALVEL!
PAREMALE (VASAKULE, KESKELE)—
VAAT!“

a) Eeltõmme mõõga vabastamiseks tupest täidetakse kahe tehtega eelkäskluse „TERVITUSEKS“ järele.

Esimene tehe (joon. 8).

Joon. 7.

Joon. 8.

Vasak käsi haarab mõõgatuppe ülemise rihmarõnga alt ja, keerates käekaitset poolpöördes-paremale, tõstab ning kallutab käepidet veidi ettepoole-üles (vöö kõrgusele); parem käsi samal hetkel haarab kindlalt käepidemest sõrmedega väljas- ja põidlaga seespoolt; põial kõverdub ümber käekaitse serva.

Teine tehe.

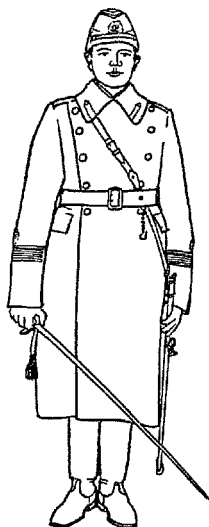
Parem käsi, toetades vastu keha, püsib ko-

hal, kuna vasak käsi järsu liigutusega tõmbab mõõgatuppe allapoole, paljastades mõõgarauda umbes kahe kämbla laiuselt (vasak käsi allapoole välja sirutatud).

Joon. 9.

Joon. 10.

b) Eelvõtte ja tervitusasend täidetakse kahe tehtega täitekäskluse „VAAT!“ järele.

Eelvõtte (esimene tehe, joon. 9).

Vasak käsi, surutud vastu külge, püsib kohal; parem käsi tõmbab mõõga tupest, suuna-

tes käepidet paremale-üles lauba kohale, kämb-la võrra laubast ettepoole, kusjuures käsi kõ-verdub randmest; peatamatult järgneva käe-painutusega randmest ja küünarnuki langeta-misega vastu külge, parem käsi keerab mõõga keha keskjoone ette püstloodi, ots ülespoole, tera vasakule; käekaitse lõua kõrgusel ja te-mast umbes kämbla laiuse võrra eespool; pöidla ots on käekaitse omapoolsel serval; õlad ühekõrgusel.

Mõõga keeramisel asetada vasak käsi mõõ-gatupega nii, nagu see kirjeldatud p. 8.

Tervitusasend (teine tehe, eelvõttest ter-vituseks paigal, joon. 10).

Parem käsi mõõgaga langetada kiiresti ja nii, et allalastud käepihk jääks parema reie juurde, mõõgatera enda poole ja mõõgaots vasaku jala ninast vasakule ning kämbla laiuse võrra sellest kõrgemale.

c) **Pea pööratakse tervitatava poole täite-käskluse „VAAT!“ järele koos mõõga viimi-sega tervitusasendisse.**

M ä r k u s. Ratsa olevad ohvitserid lange-tavad mõõga tervitusasendisse nii, et vabalt allalastud pare-ma käe pihk asuks parema reie taga, mõõgaraud parema kan-nuse taga ja mõõgatera pöör-dud hobuse poole.

14. Tervitamine mõõgaga paigal lõpeb käskluse järele:

„MÕÕGAD — TUPPE!“

Esimene tehe (joon. 11).

Täitekäskluse „TUPPE!“ järele tõsta mõõk (käe väljasirutamisega) püstloodi, otsaga üles-

poole, teraga vasakule; käepihk veidi kõrgemal peast ja kämbla laiuse võrra laubast eespool; samal ajal vasaku käega viia mõõgatupe suue ettepoole-üles (umbes võõrihma kõrgusele).

Teine tehe (joon. 12).

Joon. 11.

Joon. 12.

Keerata mõõgaots parema käe randme painutamisega tupe suunas vasakule-alla nii, et mõõgaselg jääks vastu rinda; ühtlasi suunata vaade (pea asendit muutmata) tupe suudmele ja mõõgaotsale.

Kolmas tehe.

Vasaku käe ettevaatlikult-aeglase liigutusega juhtida tupe suue mõõgaotsale ja lükata ots sisse; parema käega vajutada mõök tuppe nii sügavale, et parema käe küünarvars jääks ristloodis rinna kõrgusele ja suunata vaade (pöörata pea) otse.

Neljas tehe.

Parema ja vasaku käe vastastikuse, järsult-hoogsa liigutusega pista mõök lõplikult tuppe.

Viies tehe.

Viia käed ja mõök põhiseisangusse (vt. p. 8).

M ä r k u s. Käigul sooritatakse selle võtte kõik tehted üheaegselt vasaku jala järjekordsete sammudega, peale teise tehte (eelvõttel mõõgaotsa langetamine), mis sünnib üheaegselt vasaku jala sammule järgneva parema jala sammuga.

15. „MÕÕGAD — ÕLALE!“

Eelkäskluse „MÕÕGAD“ järele teha eeltõmme p. 13 a kohaselt.

Pärast täitekäsklust „ÕLALE!“ paljastada mõök ja asetada see õlale kahe tehtega.

Esimene tehe täita nagu kirjeldatud p. 13 b (eelvõte).

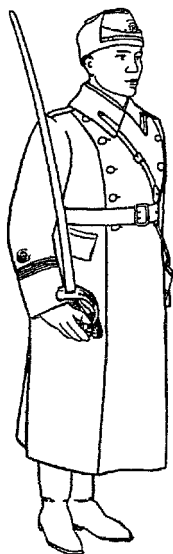
Teine tehe (joon. 13).

Lasta parem käsi alla nii, et mõõgaraud jääks seljaga vastu õlavart, väljaspool paremat õlanukka; tera suunda otse ettepoole ja käepidet hoida vastu parema reie väliskülge; käepidet haarata esimese sõrmega paremalt-eest (väljaspoolt) ja pöidlaga vasakult (seespoolt); keskmise ja väikese sõrme otsad toetavad käe-

pideme otskäännet altpoolt ja nimetissõrm eespoolt; parem käsi on vabalt alla lastud.

16. Tervitus mõõgaga paraadimarsil.

Paraadi korras ettenähtud (tähistatud- kohal tõstetakse mõök üheaegselt vasaku jala sammuga eelvõttesse (p. 13 b); tervitusasen-

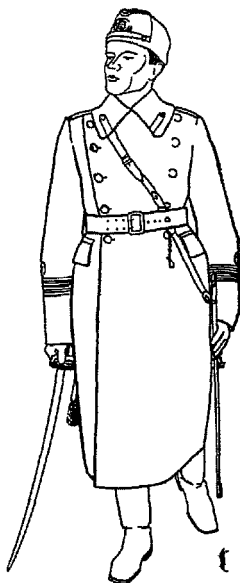
Joon. 13.

disse langetatakse mõök ühe tehtega (joon. 14) samuti vasaku jala sammuga üheaegselt ja ühtlasi pööratakse pea *) järsu liigutusega tervitatava poole; peapööre suureneb pidevalt-

*) Mõõgaga tervitajale juhile järgnev meeskond pöörab pead tervitatava poole juhi mõõga langetamisele järgneva vasaku jala sammuga.

voolsa liigutusega tervitatava kohale jõudmiseni.

Tervitusasendis käigul (joon. 14) hoitakse mõõka allalastud paremas käes, tera enda poole, ots ettepoole-alla, maast kämbla laiuse võrra kõrgemal ning parema jala ninast umbes

Joon. 14.

kahe kämbla laiuse võrra väljaspool (vastu keha surutud käevarrega ühel joonel, eestvaadatuna).

M ä r k u s. Ratsa olevad ohvitserid langevad mõõga tervitusasendisse samuti nagu see kirjeldatud p. 13 märkuses.

426.885

Tervitatavast möödumisel (ettenähtud kohal) mõök tõstetakse eelvõttesse (p. 13 b), võetakse õlale (p. 15) ja asetatakse tuppe (p. 14) liikumisel paraadi määrustes ettenähtud tähistatud kohale jõudmisel.

D. Tervituskord paraadil mõõgata
(mõök tupes).

17. Käsi hoitakse tervituseks (lka pealtvaatajad sõjaväelased):

- paraadi vastuvõtja tervituseks, alates paraadi juhataja täitekäsklusest; paraadi pealtvaatajad sõjaväelased lasevad käed alla pärast paraadi vastuvõtja möödumist, jäädes seisangusse „valvel“ kuni paraadi juhataja vastava käskluseni („Mõõgad — tuppe!“ jne.). Paraadirivis olevad sõjaväelased toimivad GM § 523 kohaselt;
- hümmi, elaguhüüete jne. ja paraadi vastuvõtja soovsõnadele vastuste ajal;
- paraadimarsil järjekordselt möödaliikuvate meeskonna juhi mõõga allalaskmisest (käetõstmisest tervituseks) kuni temale järgneva meeskonna esimese rea möödumiseni paraadi vastuvõtjast.

M ä r k u s. Kõige otstarbekohasem on siin toimida paraadi vastuvõtja (sõjaväe kõrgema juhi) järgi, s. o. temaga üheaegselt.

18. Kõnede puhul kätt tervituseks ei hoita. Paraadi vastuvõtja kõne puhul seisavad sõjaväelased (pealtvaatajad) seisangus „valvel“.

11. —

